

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F6icia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 . v. a. Pentru tieri esterne 15 . sun. pe unu anu s6u 45 doideceri, or 3 galbini si 3 doideceri mon. sunatoria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. de 10 vorbe mari s6u mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari

Nr. 26.

Brasiovu, 31. Martiu 1862.

Anulu XXV.

Insciintiare de prenumeratiune.

Domnii Prenumeranti, carii sunt abonati numai pe unu patrariu de anu, sunt rogati asi renoi prenumeratiunea de la 1, Aprile, ca altufeliu nu voru afla esemlare de prisosu, ci se voru multiami numai cu numerii, de candu va fi sosita renoirea.

DD. restanti cu prenumeratiunea se binevoi6sca a nu uita de detorinti'a ce o au. Redactiunea.

Calcululu speseloru Gazetei in formatu Nro 6, facutu de D. tipografu Joane G6tt.

Spesele tipariului pe 1 Semestru	fl. 2691
Timbrulu	„ 698
Marcele postale	„ 750
Tiparitur'a adreseloru	„ 240
Osteneala expediturei	„ 120

Suma in m. a. fl. 4499

adica patru mii patru sute nou6 dieci si noua fl. m. a. la ceea ce s'aru cere celu pu6inu 1400 prenumeranti, cu t6te spesele sumate la olalta. — Ac6st'aspre sciintia.

Redactiunea.

MONARCHIA AUSTRIACA.

PROIEPTU

de impartiel'a Transilvaniei dupa maioritaea de nationalitati.

Bunii nostrii cititori nu voru fi uitatu proieptulu impartielei patriei n6stre plasmuitu din punctu de vedere sasescu, pe care noi ilu publicaseramu in earn'a trecuta, eara unele diurnale unguresi ilu reprodusera si ilu inso6ira cu observatiuni destulu de pelin6se. Intr'aceea „Concordi'a“ se dechiarà intr'unu modu categoricu in contra ori carui planu de a imparti Transilvani'a dupa nationalitati. Acelu articulu alu Concordiei irrita in gradulu celu mai inaltu pe unii publicisti. E, nu face nimieu, le va mai trece si dumnealoru; trebue se fimu si noi romanii mai iertatori, pentruca vedi Dta iubite cititoru, ómenii inaltu procopsiti (Hochgelahrt) si inaltu-nascuti (Hochgeboren) sunt mai suptiri la pelitia si mai fini in fibrele organismulu loru decatu noi cestilalti moritori. Tocma pentru ac6st'a deci, adica spre a crutiá simtitiunea plasmuitoriloru de proieptulu impartielii din Juniu a. tr., eata ca se aflara si intre noi barbati, carii ne mai voindu a combate principiulu impartielii dupa nationalitati, luara amana chart'a ethnografica a Transilvaniei, cum si t6te datele statistice privit6rie la aceesi, din care sc6sera unu proieptu de impartiel'a dupa nationalitati, adica dupa principiulu Sibienescu. Ce vi se pare, ca noi ne-amu tien6 de unu pecatu d6ca nu amu incunoscintia pe publicu inca si despre acestu proieptu romanescu, ear'a ac6st'a mai vertosu acuma, candu incede a semaná earasi, cumca egalitatea in drepturi si egal'a indreptatire nu va mai reman6 numai unu sunetu desiertu, o papusieria, o comedia cá órecandu, cá odini6ra, cá in dilele candu erá satele fara cani si oile fara pastori. Dreptu se spunemu, ca noi decandu vediuramu acestu proieptu, ne inamoraramu de elu intru atata, catu nea coprinsu o jalusia, ca nu cumva plasmuitorulu proieptulu Sibienescu se dea preste alu nostru, se'lu apuce in bratie si se vrea a'lu schimbá cu alu

seu. Ce e dreptu proieptulu romanescu deocamdata nu ese intiortiolatu cu cifre, ci elu se arata in o simplicitate asia fir6sca, precumu ilu poteti ved6 si DV. aici mai la vale.

Jurisdictioni.

Romane 21, magiario-secuie 11, sase 10. Suma 42.

R o m a n e.

I.	Hatiegu, resiedinti'a	Hatiegu
II.	Deva	Deva
III.	Orastia	Orastia
IV.	Sebesiu	Sebesiu
V.	Selistie	Sibiu
VI.	Fogarasiu	Fogarasiu
VII.	Branu	Brasiovu
VIII.	Abrudu	Abrudu
IX.	Alba Julia	Alba Julia
X.	Blasiu	Blasiu
XI.	Cet de balta	S. Martinu
XII.	Capusiu c.	M.-Osiorheiu
XIII.	Ormenisiu	S.-Reginu
XIV.	Giurgiu	Giurgiu
XV.	Nasaudu	Nasaudu
XVI.	Reteagu, resiedinti'a	Reteagu
XVII.	Lapusi	Lapusi
XVIII.	Olpretu	Deesiu
XIX.	Hida	Hida
XX.	Mociu	Mociu
XXI.	Cianu mare	Turda

U n g a r o - s e c u i e.

1.	Clusiu resiedinti'a	Clusiu
2.	Scaunu: Ariesiului	
	cu Turd'a si Aiud, resiedinti'a	Aiudu
3.	Deesiu, Gherla Secu	Gherla
4.	Elisabetopole	Elisabetop.
5.	Sc. Osiorheiu	M.-Osiorh.
6.	Sc. Odorheiu	Odorheiu
7.	Barotha	Barothu
8.	S.-S.-Georg	S.-S.-Georg
9.	K.-Osiorheiu	K.-Osiorhei
10.	Sc. Ciucului	Cs.-Sereda
11.	Gergio	G. S. Miclosi

S a s e:

1.	Sibiu resiedinti'a	Sibiu
2.	Nochrichu	Nochrichu
3.	Mediasiu	Mediasiu
4.	Seghisi6ra	Seghisi6ra
5.	Agnita	Agnita
6.	Cincu mare	Cincu mare
7.	Rupea	Rupea
8.	Brasiovu	Brasiovu
9.	Bistritia	Bistritia
10.	S.-Reginu	S.-Reginu.

Acela, carui ii pasa in adeveru de acestu proieptu, va binevoi a'si castiga neaparatu si respektiv'a charta colorata, carea se afla in Sibiu pela librariile de acolo. Intr'aceea noi ne marginimu deocamdata numai la impartasirea cadrei aici aratate. G. B.

Zerneski, 10. Aprile n. (Cestiunea proprietatii locuitoriloru din desfiintiatele regimente de frontiera.) Dv6stra sciti bine, pana la ce gradu ne interesamu noi oricandu se lucr6za in patri'a n6stra despre lamurirea proprietatiloru de pamentu disputate dintr'o parte si din alt'a: Deci precumu in cursu de diece ani amu urmaritu cu cea mai incordata luareaminte desvoltarea

si relative impaciunea totala a referintelor urbariale din tie-
r'a noastră, intocma si cu aceeași doiosia ne-amu interesatu a
vede odata lamurite si diferentiele esistinte intre fiscu si intre
locuitorii fostelor regimente romanesci de frontiera; asia amu
vorbitu si amu scrisu in acesta cestiune forte importanta dupa
a noastră parere inca si pe atunci, pe candu din acesta cauza
si spre a ne descuragia pe noi, nisce adunaturi de omeni a-
vura nerusinarea de a scrie incontrane in patru diurnale din-
tr'odata, ca locul nostru (anume a subscribului) nu ar fi aici
in Ardealu, ci in Nordameric'a, seu ori unde airea, amerin-
tiandune totuodata cu espatriare formala.

Noi aici ne aflam in vecinatatea catorva sate militare
din fostulu regimentu I romanescu de frontiera, referintele
nostre cu locuitorii acelorasi sunt — prea firesce — seculare
si de tote dilele; aceleasi au inriurintia mare chiaru in aface-
rile nostre economice; prin urmare cu atatu avemu dreptu
mai mare a ne interesá si noi de sörtea lor. Eata deci te-
meiurile pentru care noi citiramu ou o viia placere actulu o-
ficialu, carele se reproduce mai la vale, alu carui inse comen-
tariu mai deaprobe lu concedemu altoru barbati de compe-
tintia din aceleasi regimente, cu atatu mai vertosu, ca pre-
cumu ni se spune, o frunte din barbati respectivi va tiené
si cate o conferintia pregatitorie pana la inceputulu lucrarilor
comisiunii.

3110. 1862. Copi'a la Nrulu 435 ex 1862.

I n s t r u c t i u n e

pentru comisiunea determinata de Maiestatea Sa spre a efep-
tui regularea posesiunii in privinti'a poporatiunei din cercu-
rile fostelor ambe regimente romane de frontiera.

a) pentru comisiunea din cerculu fostului antaialea regi-
mentu romanu de frontiera.

b) pentru comisiunea din cerculu fostului alu doilea re-
gimentu romanu de frontiera.

Pentru a si b) Comisiunea are de a se tiené in func-
tiunea de Maiestatea Sa densei incredintiata strinsu, de pré-
inalta scrisore de mana ddtulu 27. Aug. a. tr. cá de cinosura
care ei se impartasi de catra conducatoriulu comisiunei.

In privinti'a procedurii in treb'a acést'a se prescriu inca
umatórele puncte de instructiune.

Pentru a si b) 1. Comisiunea va lucrá in localulu fostei
statiuni a statului majoru a regimentului, si numai in acele
casuri candu dela acea va sperá unu resultatu priintiosu, va
esi la faci'a locului in comune.

2. La efeptuirea regularei de posesiunea pamentului in
acele comune, care inainte de militarizare au fostu iobagesci,
au de a sierbi de base conscriptiunile de inainte de infiintia-
rea institutului militariu de frontiera custatóre, seu cele cu a-
ceea ocaziune facute.

3. Fiindu ca acele comune, care inainte de militarizare
nu au fostu iobagesci si asia locuitorii lor se tienea de clasa
ómenilor liberi (libertini), au de a reintr'a intru usuarea a-
celoru drepturi comunale, care inainte de militarizare le com-
petiau, si fiindu ca in atari comune relatiunile proprietatii de
pamentu au de a remané dupa cumu au custatu la a. 1851,
22. Jan., candu s'au desfiintiatu institutulu militariu de fron-
tiera nesuferindu prin acesta nici o schimbare, Comisiunea se
se incunoscintiéza acuratu din conscriptiunile a loru atari co-
mune facute cu ocaziunea infiintierii institutului militare de
frontiera, si din protocélele comisiunei pentru despartirea pa-
mentului de frontiera (graniçiarescu), precumu si a comitetu-
lui convocatu pentru supavederea aceloru protocéle; ce feliu
de drepturi comunale si in ce intinsatate au usuatu aceste co-
mune inainte de militarizare, si in ce statu de dreptu se afla
relatiunile proprietatii de pamentulu acelora, oandu seu des-
fiintiatu institutulu militariu de frontiera din Ardealu.

Pentru b) 4. In comunele care inainte de militarizare au
fostu fara indoiéla iobagesci, trebuie mai nainte de tote sta-
toritu cuprinsulu paduriloru alodiale — dupa conscriptiunile
aflatóre.

Comunelor din Valea Rodnii se se strapuna — dupa
punctulu alu 14-lea din determinatiunile prénalte tote acele
pamenturi, dimpreuna cu toti muntii de pasiune si alpii, in
a caroru posesiune sau usu densele pe timpulu administratiu-
nei militare se aflau, luandu afara singuru numai asia numi-
tii munti revindicati — in posesiune ne restrinsa pe lenga o-
serbarea determinatiuniloru prescrie in legea pentru conser-
barea si grijirea paduriloru.

Pentru a si b) Fiindu ca cestiunea muntiloru revindicati,
dela resultatulu comisiunei aceia atarna, care s'au induratu
Maiestatea Sa a o asedia in Vien'a pentru revisiunea preten-
tensiuniloru ce se voru escá in privinti'a aceast'a, comisiunea
va lasa status quo de pana acumu neatinsu, si sub vighierea

competinteloru officii de padure astetandu dispositiuni ulte-
riore in privinti'a aceast'a.

Pentru a 5 si b 6) Decumva in remanentia cu punctulu alu
6-lea sub 6 a. préinaltei scrisore de mana ddtulu 27. Aug.
a. t. se voru substerne comisiunei din partea fostelor co-
mune limitane cereri pentru cederea (lasarea) a loru atari cla-
diri, care s'au radicatau din fondulu proventelor limitanee,
se se inaintedie astufeliu de cereri pe lenga una informatiune
opinativa de amenuntulu motivata la c. r. ministeriu de fi-
nantie, care le va pertraptá in cointielegere cu r. cancelari'a
de curte.

Pentru a 6 si pentru b 7) Comisiunea va aduce decisiuni
despre aplecarea principiiloru prescrie in préinaltulu biletu
de mana ddtulu 27. Aug. 1861, la provenindele casurisingu-
ratici; in contra caroru decisiuni se va puté luá recursu la r.
cancelari'a de curte, intr'unu terminu de 6 septemani, peste
care nu va fi iertatu a pasi. Asupra acestoru recourse se va
decide definitivu la cancelari'a r. de curte intr'unu senatu de
doi consilieri gremiali si doi delegati ai ministeriului de fi-
nantia sub presidiulu cancelariului aulicu transilvanu.

Pentru a 7 si pentru b 8.) La pertraptarile in faci'a lo-
cului se va chiamá totudeaun'a si unu oficialu dela iurisdic-
tiunea competente cá testimoniu legale.

Pentru

Vien'a in 29. Jan. 1862.

Ludovicu de Bajesi, conducatoriulu espeditului.

Turd'a, 14. Martie 1862. Bis dat qui cito datu. Acestu
moto sta in fruntea unei scrisori, ce o indreptase mai daunadi
unu iuristu din Sabiiu catra unu amicu alu seu din partile
nostre. O Dómne! mare adevuru contene in sine acelu moto
mai alesu faci'a cu iuristii nostri si bine aru fi, déca totu Ro-
manulu siaru da astadi ajutoriulu seu pentru tinerimea, care
mane poimane e chiamata ai apará drepturile si interesele
nationali.

Dar' dorere! noi suntema pré tardii, pre nepasatori faci'a
cu acei tineri, carii patrungi de chiamarea lor, insuffletiti de
spiritulu nationale alergara intr'unu numeru asia frumosu la
drepturi contand la patriotismul si ajutoriulu nostru alu totu-
roru. — Noi cumu dicu, ori nu pricepemu necesitatea de a ne
inmulti iuristii, ori pricependuo, nu scimu, ca lasandui se su-
fere unu legionu de lipse, nu numai nu'si voru ajunge sco-
pulu si nu voru póte corespunde asteptarei nostre, ci din con-
tra 'si voru periclitá chiaru si viitoriulu, care l'aru fi aflatu
póte pe alta cale. Si óre cine va suferi mai multu, déca iu-
ristii de faci'a din lips'a midiulóceloru si insielati in sperantiele
loru voru parasi scólele si de aici inainte voru cercetá acade-
miele numai aceia, ai caroru parenti potu spenda 2 trei sute
florini pe anu? Óre nu va suferi publiculu, care cu lumina
aprinosa cërca iuristii de ori ce nationalitate si nui afla? —

Eu sum de parere, ca datorinti'a publicului nostru ar fi
a se ingrigi ori pe ce cale de sustinerea acelor tineri, sum
inse totuodata convinsu, cumca pe calea de pana aci nu ne
vomu poté implini datorinti'a faci'a cu ei. Scimu pré bene, ca
in multe parti ale patriei s'au facutu si se facu colecte pen-
tru iuristi, dar', adeveratu e, ca unulu s'a lasatu in grijia al-
tuia si cu totii la olalta amu facutu forte puçinu.

In astufeliu de impregiurari aru fi mai bine, cá fiacare
comitatu ori districtu se se ingrigiésca de crescerea iuristiloru
sei si numai ce va prisosi se dee si la altii. Pe asta cale,
asia credu, ca ne vomu cresce iuristii mai cu usiuratate, pen-
tru ca mai multe motive are omulu a dá pentru sine,
consangénului seu, vecinului seu, decatu pentru altii, carii
faci'a cu ajutorii nu au tote acestea calitati. — Caus'a inse
principale, care me face a sperá pe calea asta mai multa a-
jutorare e, ca impartanduse acci 60 iuristi de esemplu pe
8 comitate si 2 districte fiacare comitatu se va sili a contri-
bui atata, catu e de lipsa pentru tinerii sei, sciindu, ca dela
altii nu póte astepta nici unu ajutoriu. —

Noi provocati fiendu din mai multe parti ne vomu in-
cercá a realiza ideile acestea, ingrigindune noi in sine de sus-
tinerea iuristiloru din comitatulu Turdei.

Altmintrea din protopopiatulu Turdei s'a tramisu in sep-
temana trecuta prin staruintiele neobositulu nostru protopopu
Elia Vlassa Cicudi 170 fl. 69 cr. pentru iuristii din Sabiiu si
208 fl. 69 cr. pentru asociatiunea literaria.

Dicsó Sanmartinu, 29. Martie 1862. Aicea sa de-
schisu astadi judecatori'a comitatului Cetatei de Balta cu so-
lemitatea cuvenita. — Illustriatea Sa Domnulu administratoriu
comitatense in costumulu nationale a deschisu siedinti'a intro-
ducatoriia prein o cuventare benepotrivita in tustrele limbele
patriei — la care judele primariu Domnulu Ioane Cergedi
ia multiamitu pentru ostenelele puse la organizarea acestui

comitatu încoronate cu rezultatulu celu escelente — Si intru adevaru resultalulu organizarii acestui comitatu se pôte atatu in privinti'a facultatii individiloru catu si a proportiunei nationali numi fôrte multietimitoriu, potrivit si cu tactica inchiatu. — Pôte ca unii carii cunosc pe administratorulu nostru mai de aprôpe, ar fi asteptatu mai multa consideratiune in partea romaniloru dela dinsulu.

Inse noi ne provocamu la testimoniulu, ce la datu corespondentele dela Elisabetopole Domnulu vice-comite Siulutiu intru unulu din numerii „Gazetei Transilvane“ ca poporatiunea romana vis-a-vis cu cea magiara si sasa e in majoritate numai relativa, pe candu posesiunea cea mare e mai tóta in man'a numeroasei aristocraii magiare, ce numera vreo 600 din celea mai stralucite familii transilvane, — pe lenga carea tierenimea magiara sia gasitu din vecina secuime prin vaile celea frumôse ale ternavii celu mai naturalu drumu de a se lati peste Ardealu, si de aceea pe aicia locuescu mai in tôte satele fôrte consideraverea, pe candu inteligenti'a romana inca e fôrte raricica, deci motto: ce si lau alesu III. Sa Domnulu administratoru la organizarea acestui comitatu: „Aequalis divisio non conturbat fratres“ a avutu unu echo beneprimit atatu din partea magiariloru catu si a romaniloru, si consideratiunea luata si la mic'a poporatiune sasasca, a multumitu si partea aceasta. —

Este de insemnatu ca cu cata receala s'a primitu mai antaiu Domnulu administratoru de catra fratii magiari cu atata elu sciú ale castigá mai tardiu simpati'a. —

Dara inteleginti'a romana din inceputu a datu Domnulu administratoru tóta spriginirea cu cea mai laudavera prevenire. Intre acesti'a trebuie se amintimu pe D. v.-comite Iosifu Siulutiu, carele fú destulu de generosu a refusa postulu de jude primariu lui oferitu si a se multumi cu postulu de Vice-comite, numai cá cu atata mai tare se se inlesnesca organizarea. —

Fienduca denumirile in acestu comitatu au venitu mai in tôte Gazetele fôrte schimosite, socotescu a nu fi de prisosu a da unu conspectu alu intregului personalu aplicatu la oficiurile acestui comitatu.

Administratoru: Ilustritatea Sa Domnulu Joane Puscariu (rom.); la administratiune jude primariu Szilagy Lajos (ung.) vice-comite Iosifu de Siulutiu (rom.); notariu prim. Martonfi I. (ung.); vice-notariu Vespremeanu (rom.) si Reinert (sas); judeci procesuali Puianu (rom.), Matéfi (ung.), Popu Macaveiu (rom.), Andrási (ung.), Fritsch (sas), Ladai (rom.) Földvári (ung.), si Homner (sas); Protocolistu Nyitó (ung.), Espeditoru Ocosiu (rom.); Archivariu: Musnai (ung.); Cancelisti: Macaveiu (rom.), Jánosi (ung.) Prinz (sas), Engy (ung.) Parhonu (rom.) si Gyárfás (ung.)

La judecatoria: Jude primariu si Presiedinte: Joane de Cergedi (rom.); Asesori: Dobai (ung.), Bianu (rom.), Vita (ung.), Darabantu (rom.), Gyárfás (ung.), Pinciu (rom.) si Schwarz (sas); Procuroru: Ferenz (ung.); Subprocuroru Moldovanu Vasiliu (rom.); Notariu: Mikó ung.; Archivariu: Csato (ung.); protocolistu Copacianu (rom.); cancelisti Szabo (ung.); Popu (rom.), Dunca (rom.), Kerekes (ung.), Tamasiu (rom.), Patakí ((ung.) si Morariu (rom.) — La astfelu de organizatiune benepotrivita trebuie se-i gratulamam numai D. administratoru. —

La forulu orfanale — vice-comite Gyárfás (ung.); asesori Ratiu (rom.), Majai (ung.) — I. Copacianu.

UNGARIA. Despre stricatiuni prin inundari in Calocia cu 12 sate din pregiuri scrie „M. J. urmatoriele date: In Calocia (cetate) s'au derimatu 158 case cu totul, 160 s'au surpatu pe diumetate, alte 205 case fura numai asia stricate, incatu se potu locui. Grasduri si alte edificie alipite s'au ruinatu 65. Oi au peritu 1875, miei 824, rimatori 28, cai 2. Total'a dauna in Caloci'a face 117,282 fl. in care pretiuea inse nu sunt cuprinsu: 1 daunele casinice pana la 10 fl. acaroru numeru pôte fi 190; 2 daunele casionate la edificiele mai mari a dominiiloru metropolitane si capitulare; 3 poduri, fantani, garduri; 4 notreturiile, care fura spalate cu ridicat'a; 5 dauna casionata holdelor.

In comun'a Usodu sunt surpate, case 77; o móra de oleiu, 210 grasiduri; 200 case stau se cada. Au peritu 3 cai, 11 cornute, 16 rimatori. Total'a dauna 25,462 fl.

In Santu-Benedecu, ajunge numerulu caseloru surpate la 58, aceloru pe diumetate stricate la 137. Total'a dauna 19,096 fl.

Daun'a casionata in Fôktó se cifreza la 16869 fl. 60 cr. apoi in Batya la 13578 fl. Sum'a daunei face in Calocia cu celea 4 comune susunumite (dela celelalte inca n'au sositu datele tôte) 192467 fl.

In Caloci'a au perdutu 477 familii cu 1540 suflete totu si fura inca pana astadi provisionati din mila. Provisiunea acésta inse s'a finitu in 22. Martie si ei sunt acuma nevoiti a'si castigá nutrimintulu prin lucrulu maniloru lor.

— Impregiurarea, ca in unele comitate ale Ungariei se denumescu administratori in locu de comisari r. dupa cum se urmà si cu D. siefu alu Carasiului, eara in altele chiaru si comiti supremi, a facutu pe diurnale se esplice aceasta operatiune, cá unu presemnu, cumca provisoriulu de acumu va dura indelungu, altii inse tocma din contra credu reinceperea cat mai curand a restitureri vietii constitutionale. Noi remanemu pe lunga parerea celoru de antaiu. — Diurnalele magiare impumnara dreptulu romaniloru politicu, impumnara si celu besericescu, acuma „M. Sajto“ impumna chiaru si dreptulu romaniloru de a fi ajutati la institutiune si crescere, calarindu totu pe calumniare. Elu dice, ca Ungari'a nu va suferi, cá crescerea poporului romanu se 'si caute centrulu spiritualu afara de granitiile tierii. Cine o cauta afara si nu chiaru in centrulu monarchiei? Au n'avemu noi tenerimea romana totu prin institutele monarchiei si neci unulu in tieri straine? Ne pune la mirare atata reutate ce diace in: asemeni suflete negre, care, unde numai potu, totu studiéza a innegri pe romanu, dóra asia ilu va poté aduce in prepusu si din acesta in osindirea lui de mainainte. Mai dice, ca fondulu studiiloru catolicu si fundatiunea serbiloru ortodocsi nu potu se se intrebuinteze pentru crescerea romaniloru; spesele crescerei lor nu se potu incarca pe gutulu districtelor, unde au de lipsa scoli, ci tier'a trebuie se rezolveze acésta cestiune. Se vede catu de multu bine ne voiesce „M. S.“ candu vré a impedece nisuintiele braviloru romani, cari se incérca tocma acumu a redica institute de crescere prin districte, prin astfelu de obserbatiuni cu cugetu draconicu.

Romanii si voru salva vietii'a sa si nationala si spirituala singuru numai prin incordarea de asi reedifica templele Minervei, scólele earasi desolate restaurandule cu tóta incordarea si jertfirea, si cine vrea a face victime pentru natiune acela se'si ia problem'a scóleloru de obiectu alu activitatii si alu ingrijirei sale, or cá oficialu or cá privatu, recunoscinti'a viitorimei nu i va lipsi alu resplati.

MAI NOU. In Romani'a se ceti in siedinti'a din 24. Martiu decretulu de prorogare a adunarei pana la 24. Juniu. —

Muntenegrenii cu insurgentii inaintéza. Aprôpe de Kertiti'a in Albani'a turcii fura batuti de insurgenti. — Pórta misca armata si catra Serbi'a. Naupli'a nu se mai supune si capulu revolutionariu Grivas nu se móia, cá se se impaciuésca.

CRONIC'A STRAINA.

ITALIA. Provocarea lui Garibaldi pentru cei inundati dupa „Diritto“ suna asia: Catra Italiani. Vien'a este inundata, si numeroase familie din poporu au adiunstu la lipsa in urmaarea acestei nenoriciri. Pentru ce se nu indrepte si Italianii unucventu compatimitoriu catra cei ce suferu lipsa in Viena? A sositu in fine timpulu, cá se incete certele cele lotresci. Asia, Fratiloru! da'ti, se le sarimu cu ajutorie la vieneni, ce suferu lipsa, si consciinti'a vóstra, aceasta schinteia a innoirei lumei, se va darui cu aplausu. Vil'a Spinel'a in 3. Martiu.

Turinu. Aprilie. Primariulu ministru alu cabinetului din Turinu Ratazzi, a emisu catra reprezentantii guberniului piemontesu in afara unu cerculariu, in care cere dela tôte staturile recunóscerea de regatu alu Italiei, vorbesce in contra statului confederatu, care s'a stipuratu in Zürich, si voiesce o Italia unita. — Mai incolo dice cerculariulu, ca tôte silintile ateratoriloru de principii destronati au remasu fara de efect, si o restauratiune ar fi numai prin intrevenirea armelor straine si prin unu gubernu despotu cu putintia. Ordinea in Itali'a se pôte pastrá si interi numai suptu form'a monarchiei representative si sub cas'a Dinastiei savoioe, care cu legitimitatea istorica, imbina si legitimitatea voiei nationale, si cu ambele anca si acea legitimitate, carea curge din fapte complinite, carea in numele seu feliuritele parti ale Italiei in conditiunile convietuiri pacinice la olalta si ale ordinei se voru pastrá. In cea ce privesce la cestiunea romana dice Ratazzi, regele are mandatulu dela Parlamentu si dela natiune, de a strapune scaunulu gubernului la Rom'a, — la carea singura ii compete titlulu unei capitale a Italiei. Gubernulu regescu, este gat'a a garant'a libertatea, atatu in ceea ce privesce la deprinderea puterei spirituale, catu si la referintiele curtei romaue catra gubernele catolice. —

Deaca scaunulu papale se va fi defiptu in debuinti'a pentru constituirea Italiei si a pazei, cá se lase suveranitatea lu-

measca, atunci usioru se va recunoște, cumca pap'a deplin'a libertate, carea la implinirea oficiului seu inaltu este neapărata, nicairi o pôte avé, de catu in mam'a cetate a lumii catolice, si sub Aegid'a gubernului. care este in stare, mai multu de catu ori care altulu, a sustiené aceasta libertate neatinăsa. Asia cu restaurarea unei mari natiuni, emancipatiunea besericeii se va deplini, spre comunulu bine alu religiunei — si periclele pieru atunci cá naluc'a. Rom'a, ca capital'a Italiei, intaresce si incoronedia opulu unitatei nationale si asécura totu de o data unitatea catholica.

O alta cestiune, de mai mare insemnatate, intrebarea venetiana ocupa viu puterile inprietinite, precumu rescóla pre popórale Italiei. Intr'a ceea periclele nu au a se retacé, deaca prin presentia strainiloru in o parte a Italiei atatu de precumpanitóre in totu minutulu se potu amenintiá pacea si ordinea noului regatu. Comun'a origine a limbei, a dureriloru, a sperantieloru, si a gloriei, cu cari poporimea Venetiei este legata de noi; votulu ei respicatu in anulu 1848 si sangele versatu atunci, prochiamarile si promisiunile, cari i se facura in anulu 1859: participarea, care in urmarea aceea a libertatii o luara din tóte provinciile Italiei in timpulu de resbelu, numerulu emigrantiloru, cari acumu sunt imprestiati in cetele si armatele nóstre; totu acesta intaresce intre Veneti'a si cealalta peninsula o baiera asia manifesta de simpathia si de solidaritate, in catu este cu neputinti'a, cá vreo data Itali'a libera se póta remané in nepasare catra suferirea acelu teritoriu, care anca prin o fatalitate trista s'a datu in man'a unei puteri straine.

Austri'a, ori care ar fi politic'a ei, pôte cu adevératu cu argumentulu armeloru se si tiena provinciile, pe cari le posede in Itali'a; inse si ochiului celui mai scurtu de vedere este vederatu, ca de ea moralu-minte nu se mai potu tiené; caci custa o nevindecavera nesuferintia, si simtiulu nationale produce o aperta nevrere. Austri'a, este adevératu, ca tiene Veneti'a numai cu puterea armeloru, — apoi puterea pôte amaná crisá, nici odata inse impedecá. De va lua si ea in consideratiune, oa cu Venetia si cu celelalte pamenturi, pe dí ce merge, mai multu da, de catu iea, pôte ca cu timpulu va recepe compensatiune amesurata.

ROMANIA. Cestiunea rurala. Epur. (Urmare din Nr. tr.)

Legea actuala este vatamátore locuitoriloru din mai multe puncturi de vedere: 1-iu. Ca ecuivalentulu care'lu respunde proprietariului pentru valórea pamentului, nu este banulu, semnul obstesce admisu pentru tóte transactiile, ci, munc'a obligatoria a bratieloru sale. 2. Ca sistemulu muncii obligatorie, este condamnatu de economi'a politica, cá mai puçinu producatori decatu munc'a libera; incatu locuitoriulu astadi, carele in tóta curgerea anului este aternatu si legatu cu deosebite indatoriri de munca catra proprietari, nu numai ca o desevarsiesce fara tragere de inima, dar, elu se obicinuesce a privi aceea munca nu oá o respata a pamentului ce'i este cedatu, ci, cá unu beilicu.*) Astufelu considerata, munc'a locuitoriloru este puçinu rodítóre, si prin singura prefacerea indatoririi de munca intr'o dare banésca, libertatea muncii ar inmultu, ar indoi putemu a dice, capitalulu muncii, si prin urmare a productiei tierei. 3. Ori catu de precisa se fia legea, ori catu de esagerate se fia imputarile facute esplotatoriloru de mosii, totusi, cea mai buna administratie déca am ave-o in tíera, n'ar puté se aiba unu ochiu vegetoru prin tóte satele si in tóta curgerea anului, cá se inlatureze abusurile si conflictele la care dá privilegiu muncá obligatória. 4. In ordinulu moralu, de si locuitorulu esi are asigurata asistentia sá materiala si a copiiloru sei; desi numai impinsu de mare nevoie 'si parasesce vetrele sale, totusi elu se considera pe o mosie cá unu petrecatoru vremelnicu; si sigurantia viitorulu copiiloru sei, intrevézind'o asigurata in locurile proprietariului, elu este lipsitu de stimulentulu celu mai puternicu ai societatiei, elu este scutitu**) de binefacatórea ingrigire, care indémna pe unu parinte de familie de a asigurá prin agonisirea muncii sale viitorulu copiiloru sei. Aceasta nepasare brutala, face pe locuitoriulu nostru de a nu se ingriji cu chran'a s'a silniea, decatu de astadi pe maine, si slabesce óre cumu lantiulu moralu alu familiei. 5. Desi locuitorii unui satu, sub numire de gramad'a

*) Beilicu e cuventu turcescu, insémna lucru in sila, séu aceea ce in Transilvani'a si Ungari'a se numia robota, iobagă, angaria, robire.

**) Lipsitu.

satului, au instinctulu unei corporatii, pe care solidar o privesce*) tóte nevoile ee le vinu asupra, dar legea actuala n'a inaltiatu positi'a unoru asemine aglomeratii, la ideia si la starea de o persóna morala; ei n'au ounoscutu decatu lantiulu pasivu alu suferintieloru. Astadi ei sunt chiamati de a luá unu rolu activu in societatea nóstra, formandu cea antaia scara a organizatiei nóstre prin infintiare de comuna, cu indatoririle si drepturile ei respective.

Mai inainte de a propune modificarile ce credemu de nevoie a se introduce in legea actuala, trebuie se amintimu opini'a dese-ori enunciată, si carea se încéca a dá legi regulamentare, caracterulu unei dispositii provisorie, pana candu proprietarii si locuitorii ar ajunge a se invoi intre densii de buna voie. De si intimpinarea aceasta este lipsita de ori ce greutate, si nu vine nici decumu in ajutorulu proprietariloru, carii propunu se se declare proprietatea si munc'a libera, caci, ar trebui se se céra si consentimentulu locuitoriloru asupra cestiiei; déca ei ar vroi a se lepadá de folosintiele legi actuale; dar, se esamínamu acumu insusi dispositiile legi, pe care se razima aceasta opinie. Precumu amu declarat-o mai susu, cu legea regulamentara am pututu constatá, ca ea reounóste drepturi si indatoriri reciproce; ficséza o catime de pamentu ce trebuie a se dá locuitorulu, si o catime de munca ce elu are a primi dela locuitoru. La sfarsitului paragrafului literi f. (148) se amintiesce, cumca s'au ficsatu intr'acestu modu drepturile si indatoririle reciproce, pana candu ar puté se se desevarsésca fermajuri prin alcatuiri de buna voie. Art. 131 apoi dice: ca regulamentulu asediamentulu actualu, trebuie a se considera cá o lege fundamentala pentru viitoriu; asia dar, intentiá legislatorulu n'au pututu fi alta, decatu ca admite facultatea, cá pe bazele drepturiloru si indatorireloru inchiezasuite prin legea actuala, ambele parti se póta desevarsi si alcatuiri de buna voie. Acestu principu se statuaza intr'unu modu si mai precisu totu prin § 131.

Ar fi o conclusie cu totulu resturnátore principiului legi, déca cu o mana am desfiinti'a cu totulu drepturile si indatoririle reciproce ficsate de lege, si cu alt'a am substituá in locu numai facultatea alcatuiri de buna voie. O mai repetamu inca odata, ca precumu nu putemu alergá la istorii, asemine nu putemu se surpamu, se facemu table rase asup'r'a temeliei a insusi institutiei actuale; caci astufelu operandu, ni-am puté alunecá lesue la dispositii arbitrarii séu pentru o parte séu pentru alt'a, dupa deosebitele puncturi de vedere, din care s'ar pune cineva; si ni-am puté cu dreptulu atrage imputarea ce au facut'o oratorulu englezu Burcher reformatoriloru revolutiei françese, carii au vroitu se creeze o lume noua, fara a mai tiené séma de elementele si institutiile trecutulu, ca se încéca a deschide o banca de comerciul fara capitalu. (Va urma.)

*) Privescu.

Subscrisulu rogu pe toti acei Domni amici si binevoitori, carii iu cursu de 5 septemani au asteptatu indesiertu respunsuri la scrisorile Dloru, cá se binevoiésca a me escusá prin absentia mea in alta tíera; — facu totuodata cunoscutu, ca ori cine ar avé cu mine vreo afacere mai intetítóre, se póte adresá deadreptulu numai pana la 5. Maiu c. nou, pentruca dupa aceea voiu absentá in alte tieri pana la 30. Juniu.

George Baritiu.

Protocólele conferintiei nationale din Ianuaru 1861, Calindariile pe an. 1862 se vendu numai la tipografi Römer et Kamner in Brasiovu si la Samuel Filtsch in Sibiu.

Dictionarii germano-romane si romano-germane de Brasiovu se mai afla si se dau comptantu la librării si la DD. Georgie Joanu fii.

Indreptare. In Nr. tr. columna 2, seri'a 46 cetesce: impaca, nu impusca. R.

Cursurile la Bursa in 10. Aprilie 1862 stá asia:

	Val. asc.	op. rp.
Галвині дмперътеши	6	30
Азгвапгъ	133	25
London	134	50
Ампрсмртзлз националз	84	10
Оазирагиле металне ехл де 5 %	70	10
Азгилзе банкзл	829	
„ кпедирлзл	201	40